

DIRVA

Nr. 50

Balandis-April 30, 1962

Cleveland, Ohio

MACMILLANAS ĮSITIKINĖS, KAD RUSAI GALBŪT BUS PASIRUOŠĘ GERESNEI TAIKAI...

Britų premjeras Macmillanas puošniame Waldorfo-Astorijos viešbutyje, New Yorke, susirinkusiems amerikinių laikraščių atstovams išdėstė tipiskai konservatyvią savo vyriausybės poziciją, liečiančią santykiavimą su Kremliaus valdovais: Vakarai turį tęsti bandymus susitarti su sovietais; jie turį būti "tvirti ir kantrūs — nesitraukti, neužleidžią teritorijų, bet kartu ir vengią veiksmų, kurie išauktų provokuojančias akcijas".

Tokią politiką vykdančią, esą galima laukti, kad "galbūt po vienos, galbūt po dviejų, o gal ir po daugiau

generacijų" rusai būsią pasiruošę geresnei taikai, negu dabartiniai Kremliaus atstovai, "persunkti baimė".

Tų susitarimų siekimas vyksta intensyviuose sovietų ambasadoriaus Dobrynino ir valstybės sekretoriaus Rusko pasitarimuose, kuriuose pagrindinę temą sudaro Berlyno klausimas. Abi pusės esančios įsipareigojusios tuo tarpu nieko viešai neskelbti, bet tai ne-reiškia, jog derybos nežen-giančios priekini.

Prieš trečiąjį susitikimą valstybės sekretorius Rusk pareiškė, kad jis ruošiasi pabrėžti Vakarų atsisakymą atšaukti savo įgulas iš Berlyno, ką Chruščiovas laiko "pagrindiniu klausimu".

Po susitikimo su Dobryninu valst. sekr. Rusk išvyko į tris Vakarų sąjungininkų konferencijas, kurios įvyksta Londone, Atėnuose ir Kanberoje. Pasikalbėjimo duomenys taip pat sudarys vieną iš pagrindinių temų prezidento Kennedžio ir premjero Macmillano pasitarimuose.

Tuo tarpu Ženevoje sovietų delegatas Zorinas pabrėžė, kad Sovietija pasi-

liksianti tęsti nusiginklavimo konferenciją, nepaisant Amerikos pradėtų atominių bandymų, bet pagrindinės pastangos būsiančios sukoncentruotos į "demaskavimą tų, kurie veikia prieš taiką".

Tą "demaskavimą" stipresniais žodžiais išreiškė komunistinė Kinija, kuri pasmerkė Jungtines Valstybes, kaip išsireikštas, "už karo planavimą" ir įspėjo, kad Kinijos liaudis drauge su likusiu pasauliu "eventualiai suves sąskaitas su Jungtinėmis Valstybėmis". Esą, galų gale Jungtinės Valstybės būsiančios "sunaikintos".

Praktiškai tas "sunaikinimas" tuo tarpu pastebimas padidėjusia komunistinės Kinijos militarine pagalba Šiaurės Vietnamui.

Vienas žvalgybos šaltinis nurodo, kad pastarosiomis savaitėmis į Š. Vietnamą atsiųsta apie 3,500 kiniečių kareivių-instruktorių, kurie apmoką Š. Vietnamo kariuomenę partizaninėms akcijoms. Tas pat šaltinis nurodo, kad P. Vietname, tarp komunistinių Vietkongo partizanų, esą jau apie 16,000 šiaurės Vietnamo reguliariosios kariuomenės narių.

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SEIMAS KREIPIASI Į KENNEDĮ

Pavergtųjų Tautų Seimo pirmininkas vengrų atstovas Ferenc Nagy telegrama kreipėsi į Prezidentą Kennedy prašant atsižvelgti į sovietų pavergtųjų tautų nerimą dėl kai kurių siūlymų, padarytų ryšyje su derybomis Berlyno klausimu.

Vienas iš tokių siūlymų, pasikeisti NATO ir Varšuvos pakto nepuolimo deklaracijomis, aiškiai parodytų Vakarų nuolaidumą. Tuo pačiu, pavergtųjų tautų statuso sankcionavimas suteiktų Maskvai visišką ne-liečiamumą ir laisvas rankas tame regione.

Telegramoje prašoma atkreipti Prezidento dėmesį į tai, kad tik Maskva turėtų naudoti iš tuo būdu suteikto

smūgio Rytų-Vidurio Europos tautoms ir jų moralei.

ŽYGIAI Į ERDVĘ

JAV mokslininkų pavykęs žygis į mėnulį ir per 64 val. jį pasiekus Ranger IV erdvės raketa, tolimesni žygiai erdvės užkariavimo ir mokslinių laimėjimų srityje atveria galimybes neribotiems ryšiams su planetomis užmegsti.

JAV ir Anglijos mokslininkų bendromis pastangomis į erdvę pasiuntus mokslinį satelitą, JAV ir Japonijos sutartinai išsauta raketa praverė duris naujai erai mokslo pažangoje.

Nebe už kalnų laikas, kada jungtiniai mokslo talentai praskleis erdvės paslap-

Gegužės 12 d. Dirvos pavasariname koncerte į Clevelandą iš Chicago atvykę Lietuvių Teatro aktoriai ir Jaunimo Centro Ansamblio vaidintojai ir šokėjai vaidins Sofijos Čiurlionienės 4 veiksmų pasaką "DVYLIKA BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKSČIUSIŲ", kurios keli pastatymai Chicagoje susilaukė gražiausių atsiliepimų. Tai retas įvykis kai tokio didelio sąstato teatralų grupė (apie 40 asmenų) atvyksta į Clevelandą. Nuotraukoje scena iš "Dvylikos brolių juodvarniais laksčiusių": S. Bernatavičius, J. Raudonis, A. Brinka ir A. Dikinis.

V. Noreikos nuotrauka

BLAIVUS ŽODIS APIE PABALTIJOS VALSTYBES

New Yorko miesto plačiai skaitomas "Long Island Daily Press" dienraštis balandžio 23 d. numeryje įdėjo redakciniam puslapyje vertingą Edgar A. Nowrer straipsnį.

Čia pateikiame to straipsnio įdomesnes ištraukas.

"Kai naujai į Vašingtoną paskirtas diplomatas pradeda vartoti Valstybės Departamento leidžiamą "diplomatų sąrašą", jis būna nustebintas. Šalia daugelio pripažintų suvereninių valstybių jis pamato Estiją, Latviją ir Lietuvą. Beveik prieš 20 metų sovietų kariuomenei brutaliai okupavus šias mažas Pabaltijos valstybes, J. A. Valstybės vis dar atsisako pripažinti jų inkorporavimą į Sovietų Sąjungą. Nežiūrint ką kita pasaulio dalis bemanų, Amerika oficialiai tiki, kad kurią nors dieną nepertolimoj ateityje Estija, Latvija ir Lietuva vėl bus laisvos.

"Tai yra "hipokratija", prieštarauja pacifistai ir kiti amerikiečiai, kurie skaito, kad esanti nesąmonė nepripažinti komunistų fanatikų, kurie valdo didelį Kinijos žemyną. "Kaip mes galime susitarti su galin-gąja Sovietų Sąjunga, jei nepripažįstame fakto, kad trys mažosios Pabaltijos valstybės yra ir pasiliks Sovietų imperijos dalimi? Tos tautos turi susigyventi su neišvengiama padėtimi."

"NEIŠVENGIAMA? Aš susimąstau. Ir tikrai kai kurie amerikiečiai profesorai, sėdintieji arti sosto Vašingtone, reikalauja pripažinti "neišvengiama istorinę raidą". Bet juk visai netolimoje praeityje kilminga amerikietė, vieno mūsų didvyrio žmona, paskelbė, kad nacizmas tai esanti ateities banga. Bet kame dabar Hitleris — nebent mes skaity-

tumėm, kad vokiečių fiureris atgimė Chruščiovo ir Mao asmenyse?

"Nors aš asmeniškai nepajėgiu numatyti politinės krypties dešimtį ar net ir penkis metus pirmyn, aš manau, kad iš istorijos esu išmokęs vieną dalyką: narša negali išgelbėti mažos tautos nuo galingosios smurto, bet tik tos pavergtosios tautos atgauna laisvę, kurios kovojai ir mirė ją gindamos, nežiūrint kiek tai atrodė beviltiška.

"Bet pažvelkime į istoriją. Mažai amerikiečių teži-no, kad lietuviai yra sena ne-vokiška ir neslaviška tauta, kurios kalba yra gimininga sanskritui. Nedaug kas teži-no, kad penkioliktam šimtmečiui lietuviai ir lenkai kartu sumušė iki tol nenugalimą Teutonų Ordėną... Vėliau tapę auka be-leris — nebent mes skaity-

(Nukelta į 2 psl.)

Maloniam chicagiečių dėmesui

Dirvos Bendradarbių Klubas kviečia Jus atsilankyti į pirmąjį pavasarinį Dirvos spaudos balių Chicagoje, 1962 m. gegužės mėn. 5 d., Western Ballroom salėje, 3504 So. Western Ave. Baliaus pradžia 8 val. vak.

Norint ryškiau ir planingiau pavaizduoti vaidais ir žodžiais Chicago lietuvišką gyvenimą Dirvoje, chicagiečiai Dirvos bendradarbiai nesenai yra apsijungę į Dirvos bendradarbių klubą. Klubas jau baigia organizacinį laikotarpį ir vis daugiau ir daugiau įsina į plunksnos darbą. Klubo nariai pasiskirstę darbo sritimis su įsakmiu uždaviniu apie tos srities veiklą, paskaitas ir žygius informuoti lietuvišką visuomenę. Klubui tarpininkaujant, Vilties draugijos valdyba, Dirvos leidėjas, baigia organizuoti savo atstovybes Chicagoje ir Ciceroje...

Bet sėkmingesniai klubo darbui dar daug darbo priemonių stings, o joms įsigyti neturima kapitalo... Šios minties vedinas, klubas rengia minimą spaudos balių, tikėdamasis, kad skaitlinga Dirvos skaitytojų, rėmėjų, bičiulių ir bendradarbių šeima šia proga turės malonų vakarą arčiau susipažinti, pabendrauti, mintimis pasikeisti, o taip pat savo mokesčių prisidės prie bendradarbių klubo uždavinių sėkmingesnio vykdymo. Tad visos ir visi, Dirvos bičiuliai Chicagoje, dalyvausime Dirvos baliuje.

Beje, iš dažno sutiktojo Dirvos bičiulio tenka nugirsti klausimą — kodėl šis balius rengiamas taip staiga ir taip greit? ... Tai daroma tik todėl, kad nelauktai pasitaikė reta proga gauti reikiamą salę, ko ankstelėjau prie nemažų pastangų nepavyko pasiekti. Ir buvo jau susigyventa su mintimi, kad klubas pirmąjį spaudos balių tegalės rengti tik 1963 metais! Dažnas mūsų žinome, kad redaktoriams ir spaudos reporteriams neretai tenka paruošti straipsnį neturint pakankamai davinų, medžiagos... Ir, kaip taisyklė, tai padaroma laiku — iki leidinys leidžiamas į mašiną... Ir mes, Dirvos bičiuliai, nenusikalskime šiam nuostatui ir laiku dalyvausime Dirvos baliuje, kurio data nustatyta — 1962 m. gegužės mėn. 5 d.

Iki pasimatymo

Dirvos Bendradarbių Klubas
Chicagoje

CHRUŠČIOVAS AMERIKAI: - Tik neišdrįskite daryti, kaip aš!...

ŠIANDIEN IR RYTOJ

KODĖL TIK JIE GALI?

Tuo metu, kai Ženevoje sovietai atmetė amerikiečių pasiūlymą dėl atominių ginklų kontrolės, prezidentas Kennedy įsakė pradėti bandymus Pacifike.

Bet durys liko neužtrenktos. Baltieji Rūmai davė su-prasti, kad bandymai kiekvieno metu galės būti nutraukti, jei tik sovietai sutiks pasirašyti susitarimą dėl kontrolės.

Kennedy, įsakydamas pradėti bandymus, išreiškė didelį nusivilimą, kad jam nepavyko su sovietais susitarti. O to tikslu vedinas jis net vyko į Vieną susitikti su Chruščiovu.

Bet netrukus po to sovietai pradėjo atominius bandymus, visai nesijaudindami dėl pasaulio nuomonės.

Kai sovietai sprogdino vieną po kitos galingas atomines bombas, dėl to niekas nepakėlė nė mažiausio pirščiuko. Didieji "taikos mylėtojai" kaip Nehru ir kiti tylėjo, lyg būtų pasiėmę vandens į burnas.

"Taikos šalininkai" nedrįso piketuoti su plakatais, kad Chruščiovas sustabdytų atominius bandymus. Buvo užmirštas Stockholme pasirašytas atsisaukimas. Priešingai, prie Jungtinių Tautų teko manyti pikietuojančius, kurie reikalavo, kad Amerika ir Sovietų Sąjunga sustotų bandžiusios atomines bombas, lyg Amerika tada būtų sprogdinusi...

Kodėl Chruščiovas tada pradėjo atominius bandymus, buvo visai aiškinama.

Bet faktas, kad Chruščiovas pažado netesėjo, nors prieš tai rudenį su anglais ir amerikiečiais buvo sutaręs nedaryti bandymų.

Kodėl gi dabar reikalauji humaniško ir kitokių principų vardan, kad Amerika atsisakytų nuo bandymų?

Amerikai tie bandymai reikalingi, kad neatsilikti atominiuose ginkluose ir svarbiausiai, kad sovietai susilaikymą nepalaikytų Amerikos silpnumo ženklu, o tai būtų pavojingiau už radioaktyvinius kritulius...

Jei nebuvo protestuojama dėl sovietų bandymų, tai visai pateisinama, kad ir Amerika juos gali daryti. Jei rusams galima, kodėl Amerikai negalima?

PRIVERTĖ PAMILTI

V. Munterio laiško reikšmė (4)

Munteris, kaip ir visi kiti, kurie buvo "Berijos žmonių" nekalta sukūti į kalėjimus ir pasakui išleisti, bet tuo pačiu metu, jų sutikimo neatsiklausus, paversti Kremliaus imperijos piliečiais, rodos, turėjo teisę naudotis bent kompartijos programos ir pagal ją parašytos konstitucijos siūlomomis žmogaus ir piliečio teisėmis. Rodos, turėjo būti ir jam taikomas tas garsusis dėsniš -- iš kiekvieno pagal jo sugebėjimą, kiekvienam pagal jo poreikius.

Betgi taip nebuvo. Stalino-Berijos įpėdiniai ir jų nusikalstamos veiklos tęsėjai Munteriui lėmė gyventi atliekamo, nereikalingo žmogaus gyvenimą nepažįstame miesto pakraštyje, nerasdami reikalo nei naudoti jo sugebėjimų, nei žmoniškai tenkinti jo poreikių. Štai ką apie tai pasakoja Munteris, prižiūrimas savo pasakojimo redaktorių:

"Čia ne vieta smulkiai kalbėti apie penkerius mūsų gyvenimo Vladimire metus. Trumpai pasakysiu, kad dirbau vertėju visiems žinomoje Vladimiro traktorių gamykloje, o mano žmona dėstė fortepijoną vaikų muzikos mokykloje ir vadovavo gamyklos "Avtopribor" meno saviveiklai, o paskutiniuoju metu -- grupei saviveiklos solistų toje pačioje traktorių gamykloje".

Kiek tai liečia Munterio žmoną, jai pasisekė gauti darbą, jos sugebėjimus gal net ir pralenkiant. Ji Latvijoje nebuvo žinoma, kaip kvalifikuota muzikos mokytoja ir vadovė. Fortepijonu skambinti ji, galbūt, buvo pramokusi, bet per 20 metų gyvenimo Latvijoje to meno, kaip profesijos, nepraktikavo. Nepanašų, kad jis savo sugebėjimus tame mene būtų galėjęs patobulinti per 13 kalėjimuose praleistų metų. Tačiau jai pavyko Vladimire gauti tokį "baltarankišką" ir paprastai geriau apmokamą darbą. Tokie sėkmės paieškinimas gali glūdėti ir tame, kad ji rusė, gimusi Rusijoje, tenai ištekėjusi už latvio ir taip atsidūrusi Latvijoje, paskui išsiskyrusi ir suviokiui su Munteriu.

Pačiam Munteriui, dalinai vokiškos kilmės latviui, senoviniame rusų mieste, Vladimire prie Kliazmos, tokios sėkmės nebuvo. Jam teko versti į svetimas kalbas (ar iš svetimų kalbų) traktorių fabriko komercinius laiškus.

O tai darbas, neabejotinai menkesnis už jo sugebėjimą.

Bet reikšmingesnė yra aplinka, kurią "Berijos laikų žmonių" asmenyse įsikūnijęs "likimas" nutrėmė Munterį, nors ir visiškai be jo kaltės. Itin reikšminga, kad Munteris dabar tą aplinką vadina netgi kone savo gyvenimo aukso amžiumi -- štai kur prasikiša už jo nugaros stovinčiųjų pareiškimo autorių kūryba!

"Kalbėdamas apie mūsų gyvenimo "Vladimiro laikotarpį", negaliu nepažymėti (taip ir rašo: "negaliu nepažymėti")! visų tarybinių žmonių, su kuriais mums teko susidurti ir darbe, ir privačiame gyvenime, draugiškumo bei nuoširdumo mums. Mes neturėjome jokių iliuzijų dėl mūsų naujos gyvenamosios vietos (kokių gi iliuzijų gali turėti tremtinys?), mes galėjome tikėtis, kad į mus bus žiūrima su nepasitikėjimu arba, mažų mažiausia, santūriai. Juk mes buvome žmonės iš "kito pasaulio" ir, neskaitydami trumpai gyvento laiko Voroneže, visiškai svetimi tarybinei tikrovei, mūsų pažįstos gyvenimo iš pagrindų skyrėsi nuo mūsų naujojo darbo draugų pasaulėžiūros, be to, visi žinojo, kad mes buvome represuoti.

Tačiau nieko tokio netvyko. Netrukus mes pasidarėme įprastiniai Vladimiro gyventojai, su mumis draugiškai elgėsi ir mus gerbė "traktoris kvartalas", kuris čia buvo vadinamas "pakraščiu" (rusiškame tekste -- "vospolje", tai yra, palaukė, vieta, kur prasideda laukas), aklimatizavomės tarp darbo draugų ir prisitaikėme prieto miesto gyvenimo sąlygų. Dar dabar, prisimindami metus, praleistus Vladimire, mes juos vadiname "laimingais Vladimiro laikais". (Klausimas: ar tik atsitiktinai tie žodžiai pareiškimo tekste įdėti į kabutes? Pareiškimo redaktoriai, greičiausia, jau gauna iš viršininkų pylos už žioplumą, kad paliko tas labai ir labai dviprasmiškos reikšmės kabutes). Vladimiras mums parodė rusų tarybinio žmogaus veidą ir privertė mus jį pamilti (ir rusiškame tekste taip pat pasakyta: "zastavil nas poljubit' jego").

Be jokių abejojimų: privertinė meilė. Ne veltui Munteris toliau rašo, kad "kai 1959 metais mums

buvo panaikinti apribojimai gyventi Latvijoje, pirmą galiemybei pasitaikius grįžome į Rygą".

Po to Vladimiro išgarbinimo, kaip ir reikia (be jokių iliuzijų) tikėtis, seka ir už nugaros stovinčiųjų autorių pareiškimas:

"Dabar, kai prisimenu iki tarybinėje (irgi kompromisinis terminas tarp "nepriklausomų" ir "buržuazinė")! Latvijoje kultivuotą pažįstą į Tarybų Sąjungą, nepasitikėjimą, supląstą su įsivaizduojamo pranašumo ir baimės jausmu, tai man darosi gėda dėl mūsų siauro miesčioniško senųjų laikų akdracio".

Bet ir čia, -- argi tiems užnugariniams tokio teigimo autoriams pasisekė Latvijos, Lietuvos, Estijos skaitytojus įtikinti. Kam ne kam, o latviams tikriausiai bus aišku, kad tai ne kas kita, kaip padiktuota veidmainybė. Visų pirma, iš Munterio pasakojimo aišku, kad Vladimire jam visai neteko susitikti su ta klase, kuri save vadina "tarybiniais žmonėmis", su valdančiąja klase. Jis gi draugiškai priimtas tik "traktoriniame kvartale", gilios provincijos miesto pačioje palaukėj, "galukaimio trobelėje", kur be abejo, buvo ir daugiau tokių pačių "represuotų (ar net ir supresuotų, sulandytų) kito pasaulio žmonių", arba toliau tos palaukės nesiekiančių rusų darbininkų, kurių nemaža dalis irgi negalėjo būti neperėję per "apmąstymų vietas". Juk tai buvo iš tikrųjų daugiausia "savi žmonės", tegu ir "tarybiniais" pavadinti, bet panašaus "likimo" supušti. (Šių žodžių autoriui teko kurį laiką atsidurti vienoje Maskvos kalėjimo kameroje su rusais iš Maskvos, Tulos ir Kaukazo, ir nors taip pat "kito pasaulio žmogus", užteko pusvalandžio gražiausiai susidraugauti). Niekas nesistebės, kad tenai ir Munteriams nebuvo žymesnių kliūčių tapti įprastiniais Vladimiro gyventojais". Bet tai neturi nieko bendra su Latvijoje, Lietuvoje ar Estijoje buvusiu nepasitikėjimu Vladimire į pabaltiečių Rusijos valdžią, su Rusijoje įsigalėjusios santvarkos baime. Kad buvo kuo nepasitikėti ir buvo ko bijoti, čia pat papasakotoji paties Munterio istorija akivaizdžiausiai įrodo.

O dėl to neva "įsivaizduoto pranašumo", tai pabaltiečiams skaitytojams nereiks nieko aiškinti. Vien tas, kad tame pačiame Vladimire į pabaltiečių židūrį, kaip į žmogų "iš kito pasaulio", pakankamai rodo, kad bent jau to užkampio gyventojai Baltijai, gyvenusi už jų pergyvenamos priespaudos ribų, be jokių svyravimų patys laikė pranašesniu, svaiojamu pasauliu. Bet ir dabar, kaip senimas, taip jaunimas, kaip "nepartiniai", taip ir aukštuose postuose stovę komunistai pabaltiečiai neabejodami "įsivaizduoja", kad jų kraštai ir šiandien tebėra pranašesni už "motinėle Rusiją", ir jie net rizikuodami būti apkaltinti didžiąja "vietininkiškumo" nuodėme, tą pranašumą stengiasi "nagais ir dantimis" palaikyti ir ginti nuo įkyrių "didžiųjų brolių". Ne, tokiais pareiškimais, net ir Munterio pasirašytais, pabaltiečių netikėtini, kad jie turėtų gėdytis savo "senų laikų" nuomonės apieta vadinamąją Tarybų Sąjungą.

Rusų tautai, kaip tautai, pabaltiečiai neturėjo generalinio

priešiško. Konflikte pabaltiečiai buvo ir tebėra tik su rusų valdžiomis ir jų reprezentantais. O tai visai kas kita. Dėl to jiems ne gėda. Mažiausiai priežasčių gėdytis dėl pažįstos (rusų, kaip tautą, kaip žmones, turi pats Munteris, o per jį ir latvių visuomenę. Juk jis net vedęs buvo rusę, bet tai nekludė jam būti netgi Latvijos vyriausybės svarbiu nariu. Bent jau Latvijoje, tą aplinkybę žinanties skaitytojams, negalės būti jokio abejojimo, kad tas posakis nėra Munterio, kad tai yra padiktuota redaktorių, kurie nežino, apie ką kalba.

Tai kaip gi su ta meile "ru-

sų tarybiniam žmogui"? Kadanai aišku, kad Munteriai buvo privertti apsigyventi Vladimire palaukėse, tai buvo privertti ir aklimatizuotis tenai, susiprasti su kitaisten esančiais žmonėmis, bet jiems tenai nebuvo nei progos bendrauti su "tarybiniais žmonėmis", išskyrus vietos miliciją, kur turėjo registruotis, t. y., pasirodinėti, kad nepabėgo iš privertinės gyvenamos vietos. O iš to skaitytojui jau turi būti aišku, kad ne Vladimiro miestas, o tik pareiškimo redaktoriai (gal jų bent vieno vardas Vladimiras?) privertė Munterį kalbėti apie įsimylėjimą į "tarybinį žmogų". (vr)

Ar tai jau Munterio laiško atgarsis?

Žinių agentūra AP perduoda savo korespondento R. J. Crowley straipsnį "Trys diplomatai be valstybių", informuodama apie Baltijos valstybių diplomatų veiklą JAV sostinėje Washington. Straipsnis paliustruotas latvių pasiuntinio A. Spekkės ir lietuvių atstovo J. Kajecko nuotraukomis. Didžioji R. J. Crowley straipsnio dalis pasvęsta jo atsilankymui Latvijos pasiuntinybėje.

Trumpai pažymėjęs, kad po neilgo nepriklausomybės laikotarpio Latvija, lygiai kaip ir Estija ir Lietuva buvo Sovietų Sąjungos inkorporuotos, R. J. Crowley tiesiai ir sako, kad visos trys šalys "dabar yra Socialistinės Sovietų Respublikos". Tačiau JAV nepripažįstančios šią priverstiną inkorporaciją ir vis dar pripažįstančios nepriklausomybės laikais vyriausybę skirtus diplomatus.

Kiek smulkiau atreferavęs pasikalbėjęs su pasiuntinybės patarėju dr. Dinsbergu, straipsnyje sarkastiškai pabrėžiama, kad "pasiuntinybė neturi nei šoferių nei liokajų", tiksliai vieną patalpų valytoją. Iš viso, pasiuntinybėje dirba 6 asmenys, užimti ne įprasta diplomatijai akcija, bet tvarkant eilinius tremtinių reikalus, rašant knygas ir brošiūras apie Baltijos valstybių likimą ir platinant jas atitinkamose įstaigose, reikalui esant įteikiant protestus ir pareiškimus ir palaikant gyvą nuotaiką, kad Baltijos kraštai neužmiršti ir nepalikti savo likimui.

Kadangi AP patarnavimais naudojasi didžioji dalis JAV laikraščių, galima laukti, kad R. J. Crowley straipsnis pasklis labai plačiai. Iš straipsnio tono spėjama, kad jo atsiradimo akstinu buvęs V. Munterio "laiškas" Izvestijose ir Baltijos "respublikų" laikraščiuose.

Blaivus žodis...

(Atkelta iš 1 psl.)

sipleičiančios rusų imperijos, lietuviai vėl atgijo, kada kartu su latviais ir estais atgavo nepriklausomybę po Pirmojo Pas. karo, kurią turėjo prarasti pasėkoje biaurais Hitlerio-Stalino susitarimu, kuris buvo kibirkštimi pradėti Antrąjį Pasaulinį karą.

"Bet su skirtumu: netaip kaip kitos meškos aukos, lietuviai nepasidavė. Okupuoti sovietų 1940, vėl okupuoti nacių 1941 lietuviai atsisakė priimti vienus ar kitus. Vietoje to "tauta nuėjo į pogrindį". Net ir tuo metu, kai vokiečių-sovietų karo frontas perkirto Lietuvą pusiau (1944 m. vasarą) Lietuvių Rezistencinis Sąjūdis laikėsi vieningai. 1945 m. lietuviai stojo į kovą prieš įsiveržiančius rusus. Po to per ilgus aštuonis metus iki 1952 m. lietu-

viai kietai priešinosi galin-gajam Kremlui vienam iš labiausiai jaudinančių ir beviltiškų karų, kurie bet kada buvo vedami.

"1952 m. Lietuvos Laisvės Armija "demobilizavosi, bet nepasidavė". Dabar visos smulkmenos aprašytos mažoje knygutėje -- "Guerrilla Warfare on The Amber Coast", kuriai įvadą yra parašęs Leo Cherne ir kurią išleido Voyages Press, 35 W. 75 St., New York. Tai yra širdį šildantis aprašymas".

Kaip matome, šis straipsniukas parašytas pasiskaičius naujai pasirodžiusią knygutę "Guerrilla Warfare on the Amber Coast". Būtų gera, kad ši knygutė pasklistų tarp amerikiečių galimai plačiau. Nepakenktų, jei redakcija gautų straipsniui pritarančių laiškų. Adresas: Long Island Daily Press, 168 Street, Jamaica 33, N.Y.

PAŠALINTAS IŠ KARIUOMENĖS

JAV armijos majoras A. E. Roberts pašalintas iš kariuomenės už pasakytą kalbą, nepatvirtintą ir nepaileistą kariuomenės cenzorių. Maj. A. E. Roberts prasitarė, kad Los Angeles burmistras Samuel Yorti praėityje turėjęs komunistinių ryšių, gi State Departamentose pasekretorius G. Mennen Williams rodo polinkį į kairę. Oficialiame pranešime majoras kaltinamas padaręs "nepriideramus pareiškimus nepatikrintoje kalboje".

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

PARAMA

MIDWEST

2515 West 69 St.

MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

Marquette Parke

Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKIA

Čia gėrimus pirksite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5th 4.95
2. BISQUIT 3 star Cognac 5th 4.98
3. WHITE HORSE SCOTCH WHISKY 5th 4.98
4. MARTINI or MANHATTAN KVORTA ... 5th 2.98
5. GERMAN BRANDY 10 metų senumo 5th 4.39
6. DUJARDIN GERMAN BRANDY 5th. 5.29
7. LONDON DRY GIN 80 proof KVORTA 5th. 3.59
8. KRON-BRANNVIN AQUAVIT 5th. 3.98
9. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th. 2.98
10. BORDEAUX pranc. vynai .. 5th 0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

M O K A M E

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

TAIP BUVO, O KAIP BUS?

Buvo laikai, kada gyvavo toki Lietuvos žurnalistų Sąjunga. Buvo tai pagarbi ir visuomenėje aukštai vertinama organizacija. Aišku, laikai buvo kiti, kitos ir sąlygos. Sostinės spaudos atstovai, suprantama, turėjo ir savo profesinių reikalų, — jie ir buvo savo srityje profesionalai. Neatsižvelgiant į to meto politines aplinkybes, pozicijas ir opozicijos spaudos atstovai rasdavo bendrų reikalų, rasdavo savitarpį ir bendrą kalbą. Tegul jų atstovaujamieji laikraščiai ir turėjo savąjį politinį atspalvį, savas tradicijas, savo vargus ir varžymus, bet žurnalistai veikė, kaip *organizuotas profesionalų vienetas* ir turėjo savo vadovybę iš visų pakraipų išrinktus savus atstovus.

Manau, kad nebūtų jokia gėda šiandien bet kuriam mūsų laikraščiai įsidėti praeities laikų prisiminimui bent vienos buvusios Sąjungos valdybų nuotrauką. Ne vieną pamatysim ir šiandien tebedirbanti pamėgtojo spaudos srityje, ne vienas jau dingęs nežinomybėn. Žinom, tiesa, kad dingo, žuvo. Bet jų žuvimo aplinkybių pėdsakai, atrod, mūsų žurnalistų kartai ne tiek jau beįdomūs... Vincas Kemežys, Antanas Valiukėnas, Skrupskelis ir visa eilė kitų... Nebent ilgamečio valdybos nario Justo Paleckio užklausus, kur jie dingę...

Atėjo kiti laikai. Bet spaudą gi turėjom visą laiką. Nuo Berlyno iki Sydnejaus — nesustojo cirkuliuojančių mūsų spaudos kraujas. Amerikoje ją jau radom. Radom paruoštą dirvą. Radom ne pėdsakus senųjų mūsų lietuviybės mohikanų, bet pūsletas jų rankas nuo perrašinėjimo tik mintį prisiuntusių korespondentų. Radom spaudą, taip pat pasiskirsčiusią pagal jos skaitytojų pažiūras, politinius ar visuomeninius susigrupavimus. Neradom tik — žurnalistų sąjungos. Ar kad kitos sąlygos, ar kad stokojo profesionalinio pagrindo tokiai sąjungai kurtis, kas ten žino visas priežastis. Matyt, ko nors dar stigo.

Stinga ir šiandien. Pokario ateivių pastangos žurnalistų sąjungai atkurti atsimušė į formalų klausimą: o kas tai yra (mūsų sąlygose) žurnalistas?

Toki klausimą dar Vokietijoje esant statė mūsų spaudos veteranas J. Kardelis. Gaila, bet mano atmintyje liko tik Pulgio Andriušio atsakymas... su labai trumpa definicija...

Grynai profesiniai žurnalistų klausimai ir reikalai vargu ar šio meto mūsų spaudos sąlygose būtų imtinai pagrindan kalbosa apie sąjungos veiklos atgaivinimą. Esu jau pamokytas galvoti, kad šiandien tokios sąjungos reikalingumą turėtų lemti —

- spaudai bendri kovos už lietuviybę klausimai,
- glaudesnių mūsų spaudos darbuotojų santykių palaikymo klausimai,
- žurnalistinės etikos klausimai.

Be abejo, iš to sektų ir eilė kitų klausimų ir sumanymų.

Kodėl sakau "esu pamokytas"?

Pamokytas esu nuoširdžių ir pikty pastabų. Pastabų, daugiausia, dėl baisios nuodėmės papildymo — tūlo laiško tūlam redaktoriui... Tiek to. Gyveni ir mokais. Bet laiškas turi turėti ypatingas. Išsiuntė, žiūrėk, jau atsakymas. Gerai, kad galiu laikyti tuos atsakymus po užraktu. Tie atsakymai — daugumoje man didelis moralinis ramstis. Jie įdomūs. Bet nežinojau, kad jie tokie — politiškai. Jie pasidarė dideliu ginklu mano rankose. Tik supykkit ant manęs bent vienas, brangūs kolegos, paskelbsiu jūsų laišką ir — nustosit ne tik redaktoriavę, bet ko gero nustosit dar ir postų viršūnėse... Kam gi toks liaupsinimas? Ar kad toli viens nuo kito esam? Negalim į plaukus susikibti?

O jei taip susitikus vieną dieną... Gal mums lengviau būtų susitarti, bent jau dėl žurnalisto sąvokos. Etiką paliktume gvidenti specialiai komisijai... (jė)

Mūsų spauda: jos pliusai ir minusai

Los Angeles lietuvių kultūros klubas, gegužės 19 d. rengia svarstymų vakarą (panel), skirtą mūsų spaudos problemoms gvildinti. Svarstymų grupė aptars mūsų spaudos esmę, jos tikslus, pajėgumą, intelektualinį lygį, sugebėjimą tenkinti skaitytoją. Ar mūsų spauda turi būti tik informacinė? Kaip mūsų periodikoje atstovaujama mūsų visuomenės politinėms, kultūrinėms problemoms. Ar mūsų grynai lietuviškieji reikalai turi turėti pirmumą prieš tarptautinius? Ar reikia ypatingai puoselėti vietinių žinių skyrius? Kuo labiausiai domisi lietuviškame leidinyje skaitytojas? Kokių naujų kelių turėtų ieškoti mūsų leidiniai? Ar tikslu duoti visko "po truputį" ir nieko iš esmės?

Tokių klausimų yra daug, ir juos benagrinėjant, ryškėja spaudos veidas skaitytojo pageidavimai, spaudos ryšis su skaitytoju, ir naujų kelių perspektyvos.

Tai nebus "teismas", nes Kultūros Klubas laiko visuomeninių "teismų" prasimanymą neetišką nesavos kompetencijos savinimui, ir neestetišką reiškiniui, su prokurorais ir kaltinamais aktais mūsų visuomenės gyvenime. Pagaliau negalima "teisti" vienai visuomenės daliai, kitos, logiš-

kai nenusakomos visuomenės dalies. Svarstymų grupė tėra tik kuklus besidominių tam tikra problema pasitarimas, pasikalbėjimas. Toks ir bus tas vakaras, skirtas mūsų spaudos problemoms. Tačiau Los Angeles lietuvių kultūros klubas nori praplėsti pasitarimo dalyvių skaičių visai mūsų kolonijai JAV ir Kanadoje, todėl visi besidomę tema maloniai kviečiami rašyti Klubui (1314 Maltman, Los Angeles 26, Calif.) savo sumanymus, pageidavimus, pastebėjimus "pliusus" ir "minusus" mūsų spaudos gyvenime. Prašoma nerašyti ilgų laiškų. Mūsų plačiosios kolonijos balsas įjungtas į svarstymų grupės darbą, padarys tą svarstymą vienu iš įdomiausių bandymų apžvelgti tą temą. Kuo daugiau bus atsiliepimų, tuo įdomesnis bus tas visuomenės referendumas mūsų spaudos gvil-denime.

Svarstymų grupės sąstatas, kaip ir viso vakaro programa, bus pranešta vėliau, nes tai daugiau bus atsiliepimų, tuo įdomesnis bus tas visuomenės referendumas mūsų spaudos gvil-denime.

Tad kiekvienas besidomįs šia tema tautietis maloniai kviečia-

Lietuvos Žurnalistų Sąjungos valdyba 1929 metais. Sėdi iš kairės: V. Rastenis, E. Turauskas, pirm. dr. J. Purickis, J. Gerulaitytė. Stovi: J. Paleckis, A. Gričius, J. Kardelis, V. Kemežys ir A. Bružas.

KIEK TEISYBĖS IR KIEK NEAPYKANTOS?

R. MIEŽELIS

Dr. Jonas Grinius dviejuose ilguose straipsniuose "Draugo" dienraštyje pasiskelbė norįs pasakyti tikrą tiesą rašytojo Antano Škėmos raštų vertinime, nes iš iki šiol pareikštų minčių eiliniam skaitytojui sunku suvokti "kiek ten teisybės"... ir todėl dr. Grinius pamėginsias konkrečiau atskirti tiesą nuo propagandos.

Taip užsidėjęs objektyvaus teisejo togą dr. Grinius sėda už teismo stalo. Eilinis skaitytojas, žinoma, su susidomėjimu laukia kaip pelus nuo grūdų sijos tvirtai už tiesos skelbimą pasisakęs literatūros daktaras. Neabejoja, kad tokio žmogaus kritika peržvelgs kūrėjo darbą pagal visame pasaulyje priimtus ir nusistovėjusius literatūros vertinimo kriterijus. Džiaugiesi po tokio prisistatymo, kad štai turėsime objektyvų kritinį straipsnį šiaip jau tik savo politinės linijos rašytojų darbui (o lygiai, ar net daugiau, ir darbelius) teigiamai vertinančiame "Draugo" dienraštyje. Godžiai pradėti skai-tyti ir didžiai nustembi, nes ši tiesos kritika prasideda klausimu ar Antanas Škėma "pripažino kokią nors vertybę, o jei pripažino, tai koks buvo jo santykis su pripažįstamomis ir kaip jis tas vertybes laipsniavo. Tik šitai pasakius būtų aiškiau, kiek plati, svari ir nauja buvo jo asmenybė (Mano pabraukta - R.M.)"

Taigi literatūros daktaras savo kritikos tikslu pasistato literatūrai visai svetimus kriterijus -- autoriaus asmenybę ir jo pripažintą ar nepripažintą vertybę. Tačiau pamaišydamas vieną kitą literatūrinę mintį dr. Grinius taip sujaukia savo straipsnius, kad tikrai neatidėsnis skaitytojas gali būti apgautas ir skaudžiai suvedžiotas, nes tikrąjį savo straipsnių tikslą dr. Grinius atskleidžia tik pačioje antrojo straipsnio pabaigoje.

Tik peržvelkime smulkiau koliaus konkretius vertinimo kriterijus dr. J. Grinius stato Antano Škėmos kūrybai:

"Šitame romane (Balta Drobule) A. Škėma suniekino visas vertybes, savo vaizdavimu parodydamas jas arba bejėgias arba beprasmes", o "Čelestai" skaitytojo sąmonėje susilpydyti "kliudų negatyvinių požiūris į tikrovę".

Toliau apie "Baltąją Drobulę": "Šalia sistematiškos neapykantos visam kas pozityvu ir švaru, beveik kiekviena mintis, išreikšta vaizdu, tuoj gretimai vaizdu nvertinama arba sudarkoma... Ir šitokia sarkastiška devaliorizuojanti vaizdų sudėtis pravesta sistematiškai". O pagrindiniam "Baltosios Drobulės" personažui prikišama, kad "ne tiesa -- viena aukščiausių dvasinių vertybių rūpė tam poetui" ir kad jis esąs "siauras antimoralus individualistas-estetistas, stovįs prie nihilizmo bedugnės".

Pagaliau "Baltojo Drobulė" "visi veikėjai Dievo nežino, o

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

mas, kad ir iš labai toli, įsijungti į svarstymą savo vertinga nuomone ar pastabomis, pareikštomis glaustai laiške, kurį siųsti aukščiau nurodytu adresu.

Prašoma laiškų atsiųsti būtinai iki gegužės 10 d.

Kultūros Klubas
Los Angeles, Calif.

poetas Garšva iš Kristaus ir jo atpirkimo aukos tyčiojasi nevienoj vietoj, jau nekalbant apie kitas religines tiesas ir apraiškas", o "Čelestoje" randame net "blasfemišką aliziją į Mergelę Mariją, nes sūnus parašytas didžiaja raide..."

Be to poetas Garšva daro ir paleistuvystės nuodėmes, nes daktaras Grinius teikiasi paklausti "... Kuo geresnės A. Garšvos paleistuvystės nuodėmės Lietuvoje už panašias nuodėmes iš amerikinių epizodų, tur būt niekas neatsakytų". Žinoma jis turėtų negerbti ir tėvų, nors daktaras Grinius sutinka kad gal tiksliai "beveik nėra pagarbos nė tėvams".

Trumpai šiuos užmetimus susumavus galime išvesti kokias kriterijais daktaras Jonas Grinius vertina ir kritikuoja literatūros veikalus:

1. Ar veikalas suniekina vertybes.
2. Ar veikalo personažams rūpi tiesa? (Žinoma kaip ją suprantą dr. Grinius).
3. Ar veikalo personažai yra individualistai-estetistai?
4. Ar jie religingi?
5. Ar jie nepaleistuvauja?
6. Ar jie gerbia tėvus?

Tai žinoma įdomūs ir daug kur gyvenime naudingi kriterijai, bet, deja, ne literatūros veikalų vertinime. Visuose aukščiau cituotose ištraukose, nėra nei vieno literatūrinio kriterijaus. O jais naudodamasis dr. Grinius puola ir stengiasi nuvertinti Antano Škėmos kūrybą.

Tačiau kaip jau pradžioje pabrėžėme dr. Grinius savo straipsniams stengėsi suteikti objektyvių literatūros kritikos straipsnių aureolę ir yra įmaišęs labai nežymiai ir vieną kitą literatūrinį mastelį. Ir labai įdomu pastebėti, kad tose vietose, kuriose dr. Grinius paliečia Antano Škėmos raštus literatūrinio požiūriu jis juos yra priverstas (nors beveik matyte matosi per kokius skausmus) vertinti teigiamai: "... kad šitą surrealistinį stilių A. Škėma savo romano pataloginiam herojui Garšvai vaizduoti, gerai pritaiko, tai teisybė..." Neneigia dr. Grinius nei A. Škėmos gerą dramos kompoziciją ir sceningumą. Tačiau tuoju pat randa reikalingą pareikšti kad "... tai daugiau techniškai dalykai, kurių galima daugiau ar mažiau išmokyti, ypač padirbėjus teatro scenoje". Čia tarp kitko būtų galima pastebėti, kad labai įdomiai po tokių dr. Griniaus įvertinimų turėtų jaustis Clevelando Kultūros Fondo (1952 m.) ir laikraščio "Darbininkas" (1955 m.) paskelbtų dramos konkursų vertintojai paskyrę Antanui Škėmai pirmąsias premijas.

Iš kitos pusės dr. Grinius nužengia net tiek toli, kad pats nustatydamas apibrėžimus romanui (... turi svarbią žmogaus likimui problemą su metafizine mįslinga perspektyva...) ir dramai (turi... personažų kovojančių dėl tokių žmogiškų vertybių, kurios veda į metafizines gelmes ir suteikia dramai konfliktui nekasdienišką prasmę) jais irgi teikiasi nuvertinti Antano Škėmos kūrybą.

Tai labai įdomus manevras, bet deja, visai bevertis. Maždaug tiek turįs reikšmės, kiek pavyzdžiui, teigimas kad veikalo pavadinime neturėtų būti pavartotas žodis

yra visa kūrybos reikšmė... Po visos pasibaisėtinos autoriaus atskleistos žmogiškos komedijos, kažkodėl pasilieką nesuprantamas dvasios pakilimo įspūdis, lyg kažkas labai skaudaus, bet kartu ir brangaus, gaivinančio būtų suteikta..."

Daktaras J. Grinius negali pri-eiti tokių išvadų, nes A. Škėmos kūrybos įvertinimas literatūriniai nėra jo tikslas. Tad pažiūrėkime koks yra pagrindinis jo straipsnių tikslas. Kaip jau minėjome, jis yra užslėptas ir pasirodo tik antrojo straipsnio pabaigoje. Nors tame straipsnyje net trijos vietose dr. Grinius įskamiai pabrėžia, kad bandė kalbėti apie Antano Škėmos raštus, bet pagrindinis tikslas štai kur išreikštas: "... peršasi išvada, kad "Baltos Drobulės" Garšva yra daugiau ar mažiau paties A. Škėmos alter ego. Tai, žinoma, labai nepavydėtinoje žviesoje pas-tato velionį rašytoją moraliniu ir visuomeniniu atžvilgiu..."

Čia daktaras Grinius ir nuplėšia kaukę nuo savo veido, nes tai aiškiai parodo, kad jis nesiekia literatūrinės tiesos ir neturi jokio noro objektyviai pasitarnauti lietuvių literatūrai, o tik nori žodžių srove, pagal savo paties sudarytus kriterijus, kaip nors pakenkti ideologinai skirtingam rašytojui. Toks darbas, deja, nėra pas mus toks retas, kad juo reikėtų labai stebėtis. Tai jau yra nekartą padaryta ir su kitų rašytojų kūriniais. Tačiau tenka griežtai suabejoti daktaro Jono Griniaus integralumu, nes jis tai daro bandydamas prisidengti literatūros kritikos vardu. Jei-gu asmuo tvirtai yra įsitikinęs savo vertybių tikrumu, tuomet nereikėtų veldmainiauti, o aiškiai ir atvirai pasakyti, kad tokio ir tokio rašytojo kūrybą nesiimu vertinti iš literatūrinio požiūrio, o žvelgsiu iš mano paties politiniai -- idėjinio. Tuomet niekas neabejotų daktaro Griniaus kompetencijomis ir pačios diskusijos būtų visai kitoje plotmėje ir kita tema.

Dabar ir visos diskusijos palieka iešiotą skonį, o daktaro Griniaus "kritikos" įsijungia į nuo senųjų amžių egzistuojančią pastangą grandinę apgaulės ir prievartos būdu užgnaužti priešingą mintį dar jai nepasklidus, nes žmonės ją persvarstę gali rasti jau ne tokia bloga. Tokios pastangos tėra tik pasėka dogmatikuose nuolat egzistuojančios baimės, kad jie gali nepajėgti at-virose diskusijose savo dogmos apginti. Todėl geriau, kad nebūtų progos žmonėms ir pagaltoti, kad yra ir kitos galimybės.

Abiems daktaro Jono Griniaus "kritikoms" įvertinti turbūt būtų per atlaidu pavartoti net ir "Lietuvių Enciklopedijos" šešiolikta-me tome A.Č. (A. Čipkaus -- A. Nykos-Nyliūno) lietuvių literatūros kritikos straipsnyje duotą A. Jakšto-Dambrausko skelbtos kritikos įvertinimą: "Jakšto kritikoje dominuoja ne tiek estetiniai, kiek moraliniai argumentai, todėl jo kritiniai sprendimai šiandien turi tik grynai istorinės reikšmės."

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Bishop 2-1397

Chicagos Aukšt. Lituanistinės Mokyklos vadovėlių pirmosios serijos pabaigtuvių vaišės Jaunimo Centre. Stovi mokyklos direktorius J. Masilionis ir dešinėje kalbą pobūvio vadovas inž. J. Jurkūnas. Už jo sėdi Domas Velička, Lietuvių Literatūros I ir II dal. autorius.

'Lietuvių Literatūros' keturių tomų krikštynos Chicagoje

Kai finikiečių vadas Hasdrubalas vyko derėtis su romėnais, jis pasiėmė ir savo 9 metų sūnų Hanibalą į derybų palapinę. Tėvas patarė būsimam vadui gerai stebėti romėnus, o ypačiai jų

J. GRABAUSKAS

aušrų iki poatominės eros prieblaudų. Šio veikalo atsiradimas yra tipingas mūsų kūrybinei aplinkai: pradėta tuščiomis rankomis,

nugalimam priešui - jaunosios kartos nutautimui ir senesniosios suglebitumui - triuškindi!

Kokio mūsų lietuvių visuomenės ir ypačiai jos vadų tarpe šio darbo atgarsiai? Labai panašūs į finikiečių pralobusių senatorių nutarimą: neduoti Hanibalui pradžios tiekimo, nes jam ir taip sekasi.

CALM perkopė Alpes ir atsidūrė priešpriešo (nutautimo) tvirtovės vartų. Sekmadienį ji stabtelėjo pasiūsti pranešimą, palygiuoti gretas ir papildyti tiekimą. Tačiau rezervų "stainios" buvo tuščios: trūko LB Vyr. Švietimo Tarybos, Chicagos liet. laikraščių, LB Chicagos Apygardos švietimo skyriaus, daugelio mokyklos tėvų ir kitokių "žirgelių". Kas atsitiko? Kadaisė teko skaityti laikraščiuose Vyr.Šviet.

Lietuvių Literatūros leidinio mecenatams Bendoraičiams mokyklos mokiniai Bradūnaitė ir Underys įteikia pirmuosius knygų egzempliorius.

laikyseną. Istorikas Titas Livijus sąmoningai gretines situacijas nevirtį su didingomis romėnų pergalėmis, pasakoja, kad Hanibalas jau tų pokalbių metu prisiėkęs būti amžinu romėnų priešu, nes jų parodyta arogancija ir puikybė užgavusi net ir vaikišką ambiciją.

Sakoma, kad istorija kartojasi, ir tiesa, kad istorijos nežina, amžinai lieka vaikais. Pravartu tad į ją kartkartėmis žvilgtelti.

Š.m. balandžio 15 d. Jaunimo Centre, Chicagoje vyko Chicagos Aukštesniosios Lituanistikos mokykloje, virtusia leidykla, krikštynos.

Prieš keletą metų pradėjusi, mokykla neseniai užbaigė 4 tomų "Lietuvių Literatūros" leidimą. Tai darbas, kurį parašė tik du tos mokyklos mokytojai: Domas Velička ir Juozas Masilionis (dabartinis mokyklos direktorius). Veikalas apima lietuvių kūrybinį barą nuo prieš hanibalinių

o užbaigta kiauromis kišenėmis. Tačiau dvylikametė mokykla, kaip ir devynmetis Hanibalas, prisiekė lituanistinį karą vesti toliau: ji leisianti ir kitų būtiniausių veikalų (rašybos pagrindų, liet. kalbos istorijos, sintaksės, Lietuvos istorijos, geografijos). Pilna ta žodžio prasmehanibališka priesaika, atrodo, ne-

Dalyvavę iškilnėse vysk. V. Brizgys, mokyk. A. Rugytė, kalb. M. Rudienė, gen. konsul. dr. P. Daudžvardis ir inž. A. Rudis.

Spaudos atstovų stalas, nesulaukęs svečių...

Tėviškės choro dešimtmetis

Klaipėdiečiai, dėl savo tautinių pažiūrų būdami niokojami iš vakarų, išsidirbo savo imunitetą, kad išlaikius atsparumą nutautė-

Tarybos persiorganizavimą, sudarant įvairius skyrius gen. štabo pavyzdžiu. Jau tada piršosi mintis, kad rikiuotės skyrius pirmaus, nes mūsų laukias neromantiškas, iki kovų aidas nesustingsta lauko vado pranešime. Jei jis teigiamas, užverda darbas ir štabe, fiksuojama nebūta veikla, švytuoja vyšniniai lampašai ir kabinėjami tarpusavyje ordinaai. Nejaugi ir čia panašiai nutiks? CALM pradėtas darbas yra lietuviybės kovoje globalinės reikšmės. Argi tad Vyr. Šviet. Tarybai jos rangas trukdytų prie šio darbo praktiškai prisidėti? Ar rikiuotė svarbesnė už darbo koordinaciją, finansinio tiekimo organizavimą, mokyklų ir visuomenės informaciją? Panašūs klausimai liečia ir kitur kurie savo "stainių" neužpildė.

CALM užsibrėžto darbo reikšmės dar niekados nebuvo svarbesnės, o proga patogesnė! CALM laimėjo pirmąjį mūsų dramblų pagalbą, bet jos, kaip finikiečių, laukia dar kiti du - naujų veikalų leidimas bei jų mokyklose ir visuomenė paskleidimas. Ar galutinė pergalė bus švenčiama, priklausys nuo visų, o ne nuo vieno Hanibalo - CALM pastangų. Todėl ir generolų pasirodymas operacijų teatre yra svarbus. Rikiuotė galės būti pašalvuota ir vėliau, o tuo tarpu visos jėgos skirtingos taktinių uždavinių įvykdymui.

Ivykusioje "Lietuvių Literatūros" pabaigtuvių popietėje buvo

jimui. Tam tikslui jie įvedė savo tradicijas, veikimo taktiką, savo pažiūras, priemones, pasaulėžiūrą ir t.t. Karo viesuliu nubloškusi nuo gimtojo lizdo, jie daug ko nustojo, bet niekam nepavyko iš jų išvogti tą protėvių sukurtą tautinį turtą - meilę savo tautai, ir ją atsinešė nesužalotą, traukdami per įvairios ugnies viesulus, kol atkeliavo į mūsų antrąją tėvynę - USA. Čia jie nors ir iš nežymaus skaičiaus, susikoncentravo, susigrupavo, augo ir, pagalturimos medžiagos dydį, ėmė reikštis net viešai, taipgi ir muzikos srityje.

1952 m. mokytojas Martynas Lacytis suorganizavo chorą prie Tėviškės parapijos bažnyčios. Pradžioje skaičius jų buvo nežymus. Mok. M. Lacytis šį chorą perdavė atvykusiam Jurgui Lampsaiciui, kuris tą chorą dar pagerino ir praplėtė ligi 60 asmenų.

Su šiuo choru 1954 m. M. Lacytis davė pirmąjį Giesmių Vakarą, apie kurį "Evangelijos Žodis" taip rašo: (1954 gegužės mėn)

"Verbų šventadienį, balandžio 11 d. Lietuvių Evangelikų Liuteronų Parapijos (Tėviškės bažnyčios) choras suruošė pirmą kartą Giesmių vakarą Chicagoje. Mišrus choras, vyrų choras, oktetas, kvartetas, duetas ir solo (p. Br. Variakojienė) gražiai sugiedojo 16 giesmių. Prof. Vl. Jakubėnas sugrojo porą dalykų vargonais. Kun. A. Trakys kalbėjo apie giesmės reikšmę; parapija (virš porą šimtų) įsijungė taip pat į Osianos giesmę. Dūdų orkestras palydėjo porą bendrai giedamų giesmių. Chorui vadovavo p. Martynas Lacytis. Klausytojai buvo labai dėkingi už tokį gražų Giesmių vakarą suruošimą".

Nuo to laiko įėjo į tradiciją kiekvieno verbų sekmadienio vakarą Tėviškės bažnyčioje rengti Giesmių Vakarą.

(Apie Tėviškės parapijos dešimtmečio sukakties minėjimą plačiau buvo rašyta Dirvoje 1962 m. bal. 13 d.) Choro dešimtmetis buvo paminėtas bal. 15 d. surengiant tradicinį Giesmių Vakarą.

Koncertą atidarė prof. Vl. Jakubėnas, atlikdamas vargonais savo preliūdą. Po bendrosios giesmės "Aukščiausias", ir po para-

pijos klebono kun. Anso Trakio maldos, parapijos choras ir trys trimičiai atliko iš Tauragės atvežtą giesmę "Dievi garbė", muz. N.N. Toliaus parapijos choras atliko M. Lacyčio užrašytą ir Vl. Jakubėno harmonizuotą giesmę "Tyloj Tu švenčiamas". Br. Variakojienė solo atliko "O Dieve, galingas". Mergaičių sekstetas atliko "O, Karaliau" - muz. N.N. L. Gružas solo atliko "Maldą" - Grabovskio. Choras - "Kaip niekingas", liaudies giesmė, užrašyta ir harmonizuota Valt. Banaičio. Mišrus choras - "Dieve, Tu mano gyvybė, liaud. giesmė, užrašyta M. Lacyčio, harm. Vl. Jakubėno. Mergaičių sekstetas - "Šventas, šventas." (iš giesmyno). Duetas: Br. Variakojienė ir L. Gružas - "Kai į tėviškę sugrįšim" (ibid). Choras "Garbės giesmė" (ibid), "Aleliuja" - Haendelio, ir "Su Dievu" muz. N.N. Be to, protarpiais buvo giedamos 3 giesmės bendrai, su visa bažnyčia. Užbaigė prof. Vl. Jakubėnas vargonais su savo postliūdu. Jis taipgi visą laiką akompanavo su vargonais solistas ir chorui. Chorui vadovavo J. Lampsaitis.

Chore esama gerų balsų. Kai kurie giedoriai dalyvauja taipgi ir operos chore, ir tą dieną atskubėjo atlikus operoje "Aida" savo dalį. Choras giedojo darniai net ir sudėtinguose vargonuose, kaip pav. "Aleliuja", "Su Dievu", "Dieve, Tu mano gyvybė" ir kt. Vl. Jakubėnas nebanališkai harmonizavo giesmę: "Dieve, Tu mano gyvybė". Čia, lyg fugeitinėje formoje, tai vienas balsas tai kitas, pasireiškia su savo tema. Choras davė tą, ko autorius pageidavo. Iš viso jautėsi p. J. Lampsačio tvirta ranka.

J. Bertulis

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

ELECT

KUTH

DEMOCRAT FOR
STATE REPRESENTATIVE

Vertė J. P. Palukaitis

(12)

Lėtai ir beveik su pilna nuobodulio mina jis atsuko į pulkininką.

— Tiesiog vaikiškas triukas, — pasakė jis, dabar jau angliškai. — Žinoma, aš kalbu angliškai, kodėl turėčiau gintis? Jei būtum budapestietis, pone pulkininke, kas iš tikrųjų nesi, tai ir tamsta žinotum, kad ten yra mažiausiai penkiasdešimt tūkstančių žmonių, kurie moka angliškai. Aš iš tikrųjų net nežinau, kuo toks plačiai paplitęs sugebėjimas galėtų sukelti įtarimą.

— Garbė dievams! — sušuko Szendro, pliaukštelėdamas sau į šlaunį. — Tai žavėtina, tai tiesiog neįkainojama. Aš nirštu iš pavydo. Anglas arba amerikietis — greičiausiai anglas, nes amerikinių akcentą sunku visiškai paslėpti — taigi, anglas, kuris kalba tokiu tikslu Budapesto akcentu, pripažinsiu, tai nėra mažas pasiekimas. Bet anglą išmokyti kalbėti angliškai su Budapesto akcentu, tai jau visai nuostabu!

— Po perkūnų, kas gi iš viso nenuostabu! — pasakė

Reinoldas, jau visiškai niršdamas. — Aš juk esu vengras.

— Bijau, kad ne, — Szendro papurtė galvą. — Tamsta išėjai gerą mokyklą, jie tamsta puikiai paruošė, tamsta būtum didelis turtas kiekvienai slaptajai tarnybai. Tačiau vieno dalyko tamstos mokytojai neįkalė, jie negalėjo įkalti, nes to nežinojo, ir tai yra čionykščių žmonių mentalitetas. Aš manau, kad mudu, kaip inteligentiški vyrai, galime visiškai atvirai pasikalbėti, vengdami putojančio patriotizmo frazių. Reikalias liečia, trumpai kalbant, pavergtųjų mentalitetą, galvosena tų, kurie gyvena nuolatinėje baimėje, niekada nežinodami, kada juos griebis šalčio mirties ranka.

Reinoldas nustebęs žvilgtelėjo į jį — tas vyras turėjo neįsivaizduojamai pasitikėti savimi. Tačiau Szendro į tai nereagavo.

— Man teko susidurti su neįtikimai didele gausybe mūsų tautiečių tokioje būklėje, kokioje dabar esi tamsta, pone Buhl, kada jų taip pat laukė kančių pilna mirtis. Daugumas jų buvo paprasčiausiai sugniužę, kiti virpėjo iš baimės, ir tik vienas kitas siuto iš pykčio. Tamsta, Buhl, netinki nė į vieną iš tų kategorijų — iš tikrųjų tamsta turėtum, bet, kaip sakytą, yra dalykų, kurių negalėjo žinoti nė tamstos mokytojai. Tamsta esi nepaprastai šaltas ir susivaldąs, bet kartu ir staigus, stipriai įsitikinęs savo sugebėjimais net iš menkiausios pasitaikančios galimybės susikurti ko didžiausią naudą, nenuilstamai tokios galimybės bėtykš. Jei būtum mažesnio formato, pone Buhl, nebūtum taip greit ir lengvai išsidavęs...

Jis staiga pertraukė kalbą ir išjungė lempele virš priekinio lango. Reinoldui tuo pat metu nugirstant tylų artėjančio automobilio ūžimą, uždarė šoninį langą ir staigiu judesiu iš Reinoldo rankos pagriebė degančią cigaretę, kurią tuoj pat užspaudė. Paskui jis sėdėjo nejudėdamas ir tylėdamas, ligi artėjančio automobilio, neaiškiai išžiūrimas pro stiprius prožektorių šviesos pluoštus, praslinko pro šalį. Vos tik jis dingio toluomoje. Szendro grįžo lauko

keleliu ir nuskubėjo rytų kryptimi, kiek leido slidus plentas ir krentas sniegas.

Užtruko daugiau, negu pusantros valandos, kol jie pagaliau pasiekė Budapeštą, pravažiuodami kelio galą, kuriam įveikti reikėtų tik pusės to laiko. Sniegas — prožektorių šviesoje šokinėjančių baltų, didelių snaigų uždanga — krito vis triuščiau, sumažindamas jų tempą kartais iki pėsčiojo greičio, nes šluostikliai, kurie stengėsi sniegą nustumti šalin, kaskartą judėdavo vis mažesniu lanku, kol pagaliau visai sustodavo. Szendro turėjo mažiausiai tuziną kartų sustabdyti automobilį, kad galėtų nuo priekinio lanko pašalinti sniego mases.

Ir pagaliau, neprivažiavus poros kilometrų iki Budapesto, Szendro vėl išsuko iš pagrindinio kelio, toliau važiuodamas įvairiais siaurais ir vingiuotais keliais. Nuo snigimo pradžios čia greičiausiai nebuvo niekas pravažiavęs, ir dažnai buvo beveik neįmanoma pažinti, kur apgaulinga sniego danga slepia kelią, kur griovį. Nors Szendro turėjo važiuoti labai atsargiai, itemptai sekdamas kelią, tačiau kas porą minučių jo žvilgsnis nukrypėdavo į Reinoldą: nenuvargstas šio žmogaus budrumas buvo tiesiog kažkas nežmoniško.

Kodėl pulkininkas dabar buvo nusukęs nuo pagrindinio kelio. Reinoldas nenujautė, lygiai kaip jis nesugebėjo išsiaiškinti, kodėl Szendro anksčiau buvo pasukęs ir sustojęs lauko kelyje. Kad jis anksčiau vengė susitikti su policijos automobiliu, vykstančiu į Komaromą, ir kad jis dabar vengė susidurti su miesto pakraščiuose sustiprinta kelių kontrole, apie kuria Reinoldas buvo Vienoje išpėtas, tai buvo gana aišku; tačiau kurios priežastys jį tam skatino, tai jau atskiras klausimas. Tačiau Reinoldas neįkvėjo laiko tam klausimui išnarpioti — jam buvo pakankamai kitų problemų, kurias reikėjo dabar išspręsti. Ir tam jis turėjo galbūt dar dešimtį minučių laiko.

(Bus daugiau)

GEGUŽĖS 12 d., Clevelande

SLOVENIAN AUDITORIUM, 6417 ST. CLAIR AVE.

DIRVOS PAVASARINIAME KONCERTE - VAKARE

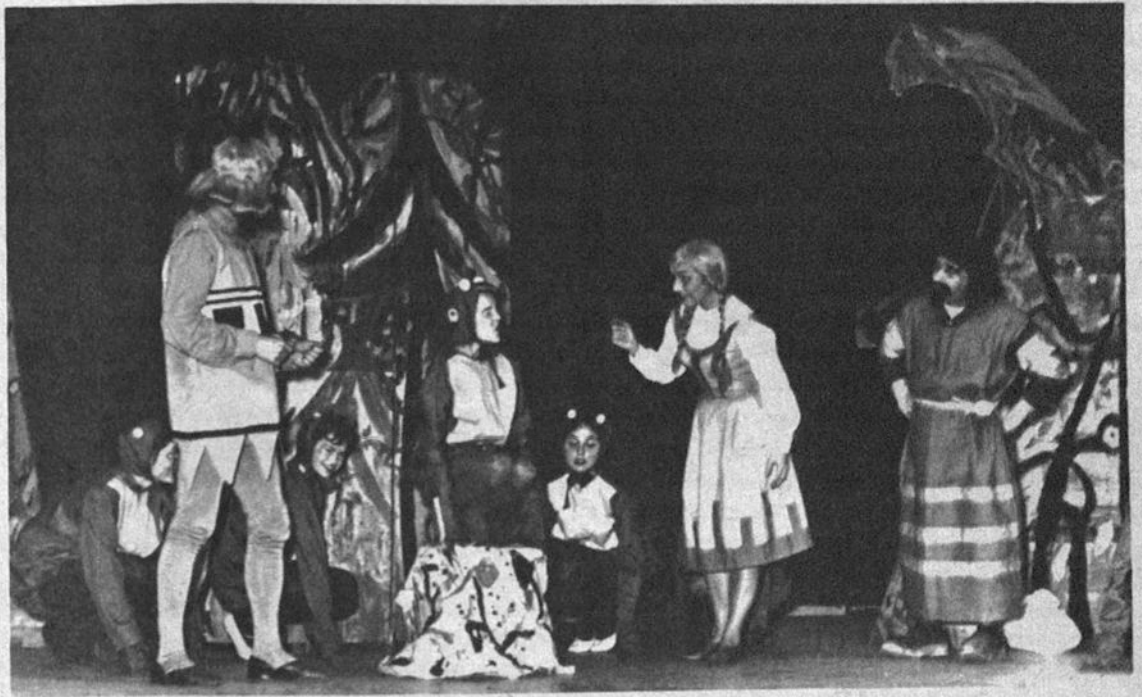
CHICAGOS LIETUVIŲ TEATRO AKTORIAI

IR

JAUNIMO CENTRO STUDENTŲ ANSAMBLIS

vaidins

SOFIJOS ČIURLIONIENĖS 4-rių veiksmų pasaką

"DVYLIKA BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKSČIUSIŲ" II veiksmo scena: Meilutė pas dervadegį klausinėja varles apie jos brolius. Meilutė - A. Kėžlienė, širdukas - R. Vaičaitis, senis - V. Petrauskas.

DVYLIKA BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKSČIUSIŲ

Vaidina Alfonsas Brinka, Algimantas Dikinis, Elena Rukužienė ir apie 40 kitų artistų ir šokėjų.

Režisuoja ZITA KEVALAITYTĖ-VISOCKIENĖ

Dekoracijos dail. Viktoro Petravičiaus

• Po vaidinimo šokiai, grojant Clevelando neolituonų orkestrui.

Veiks turtingas bufetas ir bus kitokių staigmenų.

Bilietai nuo \$3.00 iki \$1.00 jau gaunami Dirvoje.

• BALFo drabužių rinkliavą Clevelande vykdysim nuo gegužės mėn. 1 iki 31 d. Dar iki liepos mėn. 1 d. Vokiečių vyriausybė už BALFo drabužių pervežimą į Vokietiją apmokės. Reikia pasinaudoti šia lengvata iki minimos datos pasiųsti kuo didesnį kiekį drabužių į Vokietiją.

Drabužius atvežti į Šv. Jurgio parapijos salę arba į p. P. Pročio garažą — 1311 E. 66 St. Balfas

• Lietuvių Bendruomenės II-os apylinkės valdyba š. m. gegužės 20 d., sekmadienį, 11:30 val., po lietuviškų pamaldų, Naujosios parapijos salėje šaukia visuotinę

metinį narių susirinkimą.

Darbotvarkėje — apylinkės valdybos ir kontrolės komisijos pranešimai. Diskusijos dėl tų pranešimų. Apylinkės valdybos ir Kontrolės komisijos rinkimai. Šios apylinkės einamieji reikalai ir susirinkimo pasisakymai.

Valdyba maloniai prašo visus lietuvius bent į šį metinį susirinkimą gausiai atsilankyti.

• Lietuvos partizanų kovų dainos, išleistos Lietuvos Nepriklausomybės Fondo, jau gautos iš rišyklos. Clevelande jas galima gauti pas Vytautą Stuogį — 1198 East 84 St., tel. SW 5-4676; Mariją Blyną — 6823 Bayliss Ave., telef. 361-8165; Vladą Ramanuską — 18310 Marcella Rd., telef. IV 1-6700 ir Dirvoje.

• Kandidatas HARRY J. LEHMAN, Valstybės atstovas (demokratas), prityręs,

kandidatas, galės ir norės kovoti Clevelando ir Cuyahoga žmonių ir jų interesų gerovei. Patirtis: Staff of U. S. Senator, Administrative Assistant to State Representative.

PARDUODAMAS NAMAS

2-ju šeimų, 5 kambarių viršų ir apačioj, gerame stovyje, nauji įrengimai. Jus galite pamatyti šį gerą pirkinį greitai pirkimui Korman prie E. 79 St.

Copeland Realty
KE 1-5190

• Viengungis ieško kambario su virtuve. Skambinti nuo 6 val. vak. iki 8 val. vak. telefonu MU 1-6509. (50, 51)

Parengimu kalendorius

GEGUŽĖS 5 D. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos koncertas -- vakaras Naujosios parapijos salėje.

GEGUŽĖS 6 D. sekmadienį Neringos skaučių Tuntas su Pilėnų Tuntu ir Akademikais ruošia Motinos Dienos minėjimą.

GEGUŽĖS 12 D. Dirvos vakaras-koncertas. Chicago Jaunimo Centro Ansamblis vaidins "Dvylika brolių juodvarniais laksčiusių".

DIDŽIOSIOS TINKLINIO ŽAIDYNĖS CLEVELANDE

Ateinantį savaitgalį, gegužės 5-6 d. Clevelande įvyks XII-ju sportinių žaidynių tinklinio ir kartu vyrų komandinės stalo teniso varžybos.

Varžybos sutrauks apie 20 pajėgiausių lietuvių tinklinio komandų įvairiose amžiaus klasėse, būtent, vyrų, moterų, jaunių A kl., mergaičių A kl. ir mergaičių B kl.

GEGUŽĖS 19 D. Lithuanian Village bendrovės balius.

BIRŽELIO 9 D. Neo Lithuania korp. literatūros vakaras Šv. Jurgio parapijos salėje.

BIRŽELIO 10 D. Vysk. Valančiaus ir Šv. Kazimiero lituanistinių mokyklų šventė Neurų ūkyje.

BIRŽELIO 17 D. D. L. V. S. Ramovė rengia gegužinę žurnalui Kariui paremti.

RUGSĖJO 29 D. Dirvos metinis spaudos balius - koncertas.

SPALIO 20 D. "Lietuva Maironio kūryboje" - akademinis minėjimas ir pobūvis Šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 24 D. L. V. S. Ramovė rengia kariuomenės šventės minėjimą.

GRUODŽIO 2 D. Akademijs Maironio Garbei - paskaita, Čiurlionio Ans. koncertas ir pobūvis Naujos parapijos salėje.

Visi lietuviai maloniai kviečiami į Šv.

Kazimiero lituanistinės mokyklos, Clevelande,

VAKARŲ KONCERTŲ.

1962 m. gegužės mėn. 5 d., 7 val. vak.

Naujosios parapijos salėje.

Stasė Klimaitė-Pautienienė, sopranas.

PROGRAMOJE:

Lietuviškų dainų recitalis, išpildo Stasė Klimaitė-Pautienienė sopranas.

Akompanuoja: Genovaitė Karsokienė.

Po recitalio šokiai, grojant NEOLITHUANŲ orkestrui.

Atžymėjimas sportuojančio jaunimo, dalyvaujančio stalo teniso ir tinklinio žaidynėse — Clevelande.

Veiks turtingas bufetas.

Mokyklos Tėvų Komitetas

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

SAVE BY MAIL POSTAGE PAID BOTH WAYS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

BALSUOKIT UŽ ADVOKATŲ TURINTŲ VIRŠ 25 M. PRITYRIMO

FRANK J.

AZZARELLO

for JUDGE

Common Pleas Court

RENKAMAS TERMINUI IKI 1967 M. SAUSIO 4 D. TURI SUGEBĖJIMUS, GARBINAMŲ, PRITYRIMŲ IR KVALIFIKACIJAS.

Patvirtintas Demokratų Vykdomojo Komiteto

ON HIS RECORD RE-ELECT . . . FRANK R.

POKORNY State Representative

DEMOCRAT

✓ Veteran — World War II

✓ Service — Phillipines & Korea

I. Kleppel, Sec'y. - 11912 Buckeye Rd., Cleve., O.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO NAMAI — JŪSŲ NAMAI

Visi kviečiami lankytis ir jaukiai praleisti laiką.

Klube veikia skaitykla, kurioje rasite beveik visus lietuviškus laikraščius ir žurnalus, penktadieniais galite klausyti radijo valandėles bei pasistiprinti bulviniais blynais ir kitokiais valgiais.

6835 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio EX 1-1143

DIRVA

Nr. 50

1962 m. balandžio 30 d.

KAS IR KUR?

• Lietuvių Teisinių Draugijos Centro Valdybos pritarimu šalpos komisija kreipėsi į visus kolegas teisininkus, gyvenančius JAV ar Kanadoje, prašydamas paaukoti, kiek išsigalint, mūsų teisininkams, kenčiantiems vargą Sibire, okupuotoj Lietuvoje ar kur kitur, sušelpiti.

Daug laiškų yra grįžę, nepasiekę adresatų. Todėl Šalpos Komisija, pasinaudodama laikraščio skiltimis, kreipiasi į tuos kolegas teisininkus, kurių nepasiekė mūsų laiškai, su prašymu paaukoti kolegų šalpai kiek išsigalite ir auką pasiūsti Vlodo Mieželio vardu 2535 W. 59 St., Chicago 29, Ill.

• Dr. Edvardas ir Marija Jansonai vilos "Audronė" Cape Cod sav. tarnybos reikalais prieš Velykas lankėsi Toronte, Kanadoje. Ta proga aplankė daug prietelių jau gerai įsikūrusių Kanadoje, kurių vaišingumas ir tarpusavys sugyvenimas atrodo labai geras ir nuoširdus.

• Rūta Kilmonytė-Lee, filmų ir televizijos artistė aną vakarą pasirodžiusi specialioje televizijos programoje, turėjo progos plačiai pasipasakoti klausytojams apie savo naujus laimėjimus.

Pernai ji dalyvavo didelės filmos iš praeito šimtmečio amerikiečių skverbimosi į vakarus, kovų su indėnais, gaminiame "Sergeants 3". Ji tik viena moteris toje filmoje.

Dabar ji pasisakė sudarius sutartį su artistu Frank Sinatra septynių metų laikotarpiui vaidinti vadovaujamas moteriškas roles jo gaminamose filmose, kurių gali būti viena arba daugiau kas metų. Be to ji nebus suvaržyta ta sutartimi dalyvauti ir kitų filmų ir televizijos vaidinimų gaminiame.

Taigi, mums teks matyti tą gabią lietuvaite kylant filmų industrijoje. Ji yra vos 23 metų amžiaus, taigi turi puikią ateitį.

KUR ATOSTOGAUTI?

Geriausiai pailsėsit per atostogas garsiajame, savo pušynais ir šiltais jūros vandenų plažais Cape Cod kurorte vienoje iš gražiausių lietuviškų vasarviečių — Jansonų viloje AUDRONĖ (87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. Tel. GA 8-8425).

Vilą Audronė ir atskiras namelis Audrutė šiemet dar padidinta ir svečių patogumui patobulinta atidaroma birželio mėn. 16 dieną. Iš anksto kreiptis: Dr. E. Jansonas, 89 Mt. Ida Rd., Boston 22, Mass.

New Britain vyčiai: J. Raškys, K. Stasiukevičius, J. Raškevičius, J. Kubilius, V. Jokubauskas, J. Liudžius ir V. Trečiokas.

DIRVOS PAVASARINIS PARENGIMAS JAU ČIA PAT!

Kuo tolimesnių vietovių Dirvos skaitytojai gali prisidėti prie Dirvos parengimo Clevelande?

1. Iš tolimesnių vietovių Dirvos skaitytojai, A. L. T. Sąjungos skyriai, veikėjai ir komitetai gali prisijusti savo sveikinimus su aukomis ir tuo prisidėti prie savo laikraščio parėmimo. Aukoję bus skelbiami Dirvoje ar parengimo programoje.

2. Iš artimesnių vietovių nesunku atvažiuoti ir dalyvauti parengime. Į Clevelandą eina puikūs automobiliams keliai iš rytų, pietų ir vakarų. Clevelande rasit savo senus draugus, gimines, vienminčius. Pasimatysit, pasitarsit. Susirasa su savo artimaisiais, gausit ir nakvynę, o sekmadienį turėsit laiko parvažiuoti namo.

3. Dar svarbiau yra atvežti savo jaunimą susipažinti su didelės Clevelando kolonijos gausiu jaunimu. Į Dirvos vakarus sueina daug mūsų vietinio jaunimo. Tokios pažintys atsilieps ateitį. Nakvynių reikalu taip pat gali iš anksto susirašyti su savo žinomais draugais ar giminėmis.

Kaip seniau, anais laikais, ir per eilę pastarųjų metų, ir dabar, Dirvos parengimai yra tikra visuomeninė šventė. Tokiai progai pasitaikius, bandykime ją išnaudoti geriausiems tikslams.

Tuomi paremsit savo laikraštį Dirvą, palaikysit artimus ryšius su savo giminėmis ir draugais ir padėsit susiartinti jaunimui.

(ksk)

NEW BRITAIN VYČIŲ VEIKLA

Paskutiniu laiku vis daugiau straipsnių pasirodo tiek plačioj, tiek skautiškoj spaudoj, apie skautiškų vienetų jubiliejus, bei jų veiklą lietuvių ir savišalpos baruose.

Vienas iš tokių vienetų yra New Britaino "Vincio Krėvės" skautų vyčių būrelis. Jis ypatingas tuo, kad sąstatą sudaro išimtinai vyrai jau po šiuo. Kaip kitur taip ir Hartfordo apylinkės skautai turėjo savo veiklos antplūdį ir atoslūgius. V. Krėvės s. vyčių būrelis taip pat buvo patekęs į šį permainingą ciklą. Tenka džiaugtis, kad šiandien šio būrelio veikla nesiriboją vien tik skautavimu, bet kaip susipratusiam vyrų vienetui pritinka, reiškiasi visose lietuviško darbo srityse. Iš šio vieneto eilė Hartfordo apylinkės semiasi sau stiprybės — bet kuriam lietuviškam veikimui.

Iki šiol šiam būreliui priklausė šeši vyčiai veteranai. Būreliui išsirikus vadu K. Stasiukevičiui, staiga būrelio veikla atbudo ir pradėjo reikštis visais būdais.

Būrelis didžiujasi, kad jo nariai yra kviečiami įvairias dar-

Chicago ruošiasi Dirvos baliui

Dirvos bendradarbių gegužės 5 d. Chicagaj Dirvos balius ruošimo komiteto nariai, susirinkę Bronės Paplėnienės bute pasiskirstė pareigomis ir aptarė su baliumi susijusius klausimus. Balius įvyks Western Ballroom salėje (Western ir 8 St. kampas). Pradžią 8 val. vak. Bus įvairi meninė programa ir veiks turtingas bufetas. Staliukus prašoma iš anksto užsisakyti telefonu pas V. A. Račkauską — TO 3-5864, R. Mieželį — 839-6980 ir M. Valiukėną — LA 3-9288. Nuotraukoje balius rengimo komitetas. Sėdi iš kairės: Baliaus šeimininkė Bronė Paplėnienė, Dirvos bendradarbių klubo pirm. ir balius šeimininkas Raimundas Mieželis, programos organizatorė Eglė Vilutienė. Stovi: balius administratorius Juozas Žvinys, vietų ir stalų tvarkytojas Juozas Žemaitis, finansų tvarkytojas Antanas Šantaras ir gėrimų bei baro tvarkytojas Petras Vėbra.

Vyt. A. Račkausko nuotrauka

OMAHOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Omahos lietuviai studentai nesvarsto ar apsimoka būti lietuviams, bet ieško kelių kaip geriau būtų galima prisidėti prie bendro lietuviško darbo. Nuotraukoj iš kairės: J. Kavaliauskas-naujas Vidurio Vakarų apygardos stalo teniso meistras, A. Burzdžiūtė-Omahos LB komiteto pirmininkė, R. Guzulaitis, A. Mykolaitis, S. Petrulis ir stud. pirm. T. Mickus.

A. Praičio nuotrauka

Kovo 24 d. įvykusiame skautų-skaucų tėvų rėmėjų susirinkime dalyvavo ir iš Los Angeles pro Omahą namo begrįžtantys vyr. sk. K. Kodatienė. Ta pačia proga buvo sudarytas skautų-skaucų Tėvų Rėmėjų Komitetas: M. Mickevičienė, J. Bukšnys ir B. Dainis.

Balandžio 20 d. įvykusiame Tautinės Sąjungos skyriaus susirinkime buvo svarstomi Nepriklausomybės Fondo bei Vilties reikalai. Skyrius nutarė įstoti į Vilties draugiją nariu su 25 dol. įnašu. Savo įnašus pasižadėjo padidinti ir susirinkime dalyvavę Vilties draugijos nariai. Nepriklausomybės Fondo atstovybės vardu pranešimą padarė Omahos NF Atstovybės pirm. J. Povilaitis. Nepriklausomybės Fondo rėmėjai Omahoje šiais metais (dar

galutinai nebaigus vajeus!) suaukojo rekordinę pinigų sumą.

Susirinkimas įvyko skyriaus būstinėje J. Šarkos sen. namuose.

Po didelių sunkumų pagaliau pavyko sudaryti naująją Omahos L. Bendruomenės Valdybą. Pareigomis taip pasiskirstyta: stud. A. Burzdžiūtė — pirmininkė, J. Kuncaitis — vicepirmininkas, J. Naikelis — išdinininkas, V. Šarka — sekretorius ir J. Grigaitis — kartotekos vedėjas.

Gegužės 5 d. Exchange pastatė 7:30 vakare Omahos lietuvių choras vad. muz. Br. Jonušo rengia mišraus ir vyrų choro koncertą. Kartu kaip solistai pasirodys Irena Matz ir Anatolijus Cigleris. (r)

DIRVAI AUKOJO

M. Rėklaitis, Chicago \$5.00
V. Janulaitis, Chicago 5.00
J. Šarūnas, Hamilton 5.00
V. Sepukaitis, Cleve. 1.00
O. Laskus, Chicago 2.00
K. Rimkus, Dover 3.00
Dr. R. Giniotis, Waukegan 5.00
Dr. A. Grushys, Wichita 5.00
K. Matutis, Chicago 5.00
P. Kūbil, Cleveland 2.00
Alg. Nasvytis, Cleve. 5.00
M. Smelstoriū, Cleve. 5.00
W. Virkau, Chicago .. 2.00

bo sritis.

Artimiausioj ateity yra numatyta būrelis iškyla į New Yorką. Skamba juokingai, bet reikia pastebėti, kad ši iškyla bus skirtinga netik savo prasme, bet ir tikslu. Norima arčiau susipažinti su mūsų lietuviškomis institucijoms, jų darbu ir rūpesčiais. Taip pat yra intensyviai ruošiamasi šią vasarą aktyviai dalyvauti vietinių skautų laužuose ir supažindinti juos su Lietuvos ir mūsų skautijos vargais.

Vyt. A. Trečiokas

PHILADELPHIA

Dr. J. Balio paskaita

Š. m. gegužės mėn. 6 d., sekmadienį, 4 val. po pietų, Lietuvių Banko salėje (202 N. Broad St.), Dr. Jonas Balys skaitys paskaitą tema: "Lietuvių Dainos", pailustruodamas ją į juostelės įrašytų dainų pavyzdžiais. Lietuviškoji visuomenė kviečiama ateiti šios įdomios ir vertingos paskaitos paklausyti.

LOS ANGELES

Išrinko ALT valdybą

ALT Los Angeles skyriaus pirmininku balandžio 15 d. buvo perrinktas trečiai kadencijai Julius Jodelė; valdybon išrinkta: J. Kojelis. A. Skirius, E. Devenienė, E. Arbas, J. A. Petrauskas ir K. Liaudanskas. Metinį susirinkimą sumaniai pravedė J. Gliauda, sekretoriavo A. Dabšys.

Susirinkimas priėmė rezoliuciją, pasisakydamas už šių amerikiečių kandidatūras: senatoriaus Tom Kuchel ir kongresmanų — Glen Lipscomb, Gordon McDonough ir James Roosevelt. Jie visi yra įnešę rezoliucijas į JAV-bių Kongresą Lietuvos bylos reikalu. ALT-bos Los Angeles skyrius ragina visus lietuvius šiuos žymius amerikiečius paremti savo balsais birželio pirminiuose rinkimuose ir galutiniuose rinkimuose lapkričio mėnesį.

Susirinkimas priėmė kitą rezoliuciją, pasisakydamas prieš ALT-bos centro negalavimus ir reikalaujamas reformų ten bei dr. P. Grigaičio pasitraukimo —cc.

BOSTON

Žengia geležim apkalti broliai

Tokiais žodžiais prasideda viena iš kantatos dalių, kurią Bostono Liet. Mišrus Choras, vad. Juliaus Gaidelio dainuos savo metiniame koncerte gegužės 20 d. So. Bostono High School auditorijoje.

Kantatos solo partijas išpildys Daiva Mongirdaitė ir St. Liepas. Bilietai jau atspausdinti ir norintieji įsigyti geresnes vietas, juos gali gauti Minkų, Ivaškiėnės ir Adomono krautuvėse, bei pas choro narius.

PADIDINO VILTIES DRAUGIJOS ĮNAŠUS

Šie Vilties draugijos nariai padidino savo įnašus ar naujai įstojo:

1. ALT S-gos Cicero skyrius — \$20.00.
2. L. Kašubaitė — \$10.00.
3. Dr. V. Paprockas — \$100.00.
4. B. Paprockienė — \$20.00.
5. K. Kriaučiūnas — \$5.00.
6. B. L. Veitas — \$10.00.
7. St. Šiaučūnas — \$15.00.
8. J. Valiukėnas — \$5.00.
9. A. Kuslis — \$10.00.
10. Vyt. Lozoraitis — \$10.00.
11. A. Danta — \$11.00.
12. V. Danta — \$11.00.

Pranešu, kad vasarvietė "Nida", West Hyannis Port Cape Cod, Mass. turi naują savininkę ir naują vardą — "Jūratė". Dėl kambarių rezervavimo prašau kreiptis sekančiu adresu:

Elena Krasauskas,
273 Oxford Street,
Hartford, Conn.
Telef.: 233-2893.

Kadangi šiais metais numatoma priimti ribotą skaičių svečių, malonėkite nedelsti su kambarių užsakymu.

AKADEMINIS JAUNIMAS

FELICIJA PABILIONYTĖ, omahietė lietuvaite, antrus metus studijuojanti prancūzų kalbą Sorbonos universitete Paryžiuje. 1959 metais baigusi Creighton universitete Omahoj prancūzų ir ispanų kursą, ispanų kalbą gilino Meksikoje ir Ispanijoje.

F. Pabilionytė, būdama Omahoj buvo aktyvi skautė, choro narė ir lietuviškų programų per radiją įkalbėtoja, dabar Paryžių dalyvauja studentų tautinių šokių grupėje.

Dr. Arvydas J. Klorė, chigagiečių A. ir B. Klorių sūnus, neseniai įgijo filosofijos daktaro laipsnį inžinerijos srityje.

Jis, baigęs 1956 m. Illinois universitete elektros inžineriją Bachelor of Science laipsniu, mokslų gilinti įstojo į Michigano universitetą, kuriame 1957 m. jam buvo suteiktas Master of Science laipsnis.

Tačiau Arvydas savo žiniomis vis dar nesitenkino ir gavęs stipendiją, ėmė ruošti elektros inžinerijos daktaro laipsnui, kuris jam buvo suteiktas š. m. kovo mėn. Michigan State University, East Lansing.

Jaunasis daktaras nesitenkino vien studijų darbu, be jo neapsiejo nei sportuojančio, dainuojančio jaunimo eilės ir vasaros stovyklos. Daugiausia bet gi dėmesio jis skyrė skautų veiklai ir yra Korp! Vytis narys, buvęs Chicagos skyriaus pirmininku.

Arvydas yra vedęs new-yorkietę Birutę Ulėnaitę, baigusią East Lansing universitetą, taip pat aktyvią lietuvių akademikų skautų veiklę.

Kas Dirvos neskaito — daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.